

Workshop: Improving *ex situ* and *in situ* conservation of trees and shrubs

Joukje Buiteveld & Paul Copini, CGN-event 15 maart 2023

Deze workshop

- Introductie onderwerp: activiteiten CGN-Boom op het gebied van *ex situ* en *in situ* behoud van genetische diversiteit van bomen en struiken
- Mentimeter stellingen/vragen

Behoud en duurzaam gebruik van genetische diversiteit van bossen

Meerjarenplan CGN-Boom: 2022 - 2026

- Ex situ:
 - Ondersteuning Staatsbosbeheer in ontwikkeling & beheer Roggebotzand genenbank
 - Aanleg van zadencollecties voor bomen en struiken
- Ondersteuning *in situ* (op locatie) behoud van genetische diversiteit van bomen en struiken en Europese samenwerking
- Stimuleren van gebruik van genetische diversiteit voor bos & landschap

Genenbank Roggebotzand

- Sinds 2002
- In beheer van Staatsbosbeheer

> 5000 genotypen van > 55 soorten

Ribes rubrum

Malus sylvestris

Lonicera periclymenum

Populus nigra

Activiteiten genenbank Roggebotzand

- Verbeterplan fysiek beheer, bodem en waterhuishouding
- Inrichten van een GPS-markeringssysteem
- Collecties uitbreiden met nieuwe soorten en materiaal (o.a. rozen, linde, wilde peer, wilgen)
- Meer collecties in de Rassenlijst Bomen

Zadencollecties als back-up

- Back-up materiaal voor genenbank Roggebotzand en *in situ* bronpopulaties
- Voor lange termijn bewaring, herstel & herintroductie
- Ca. 21 soorten

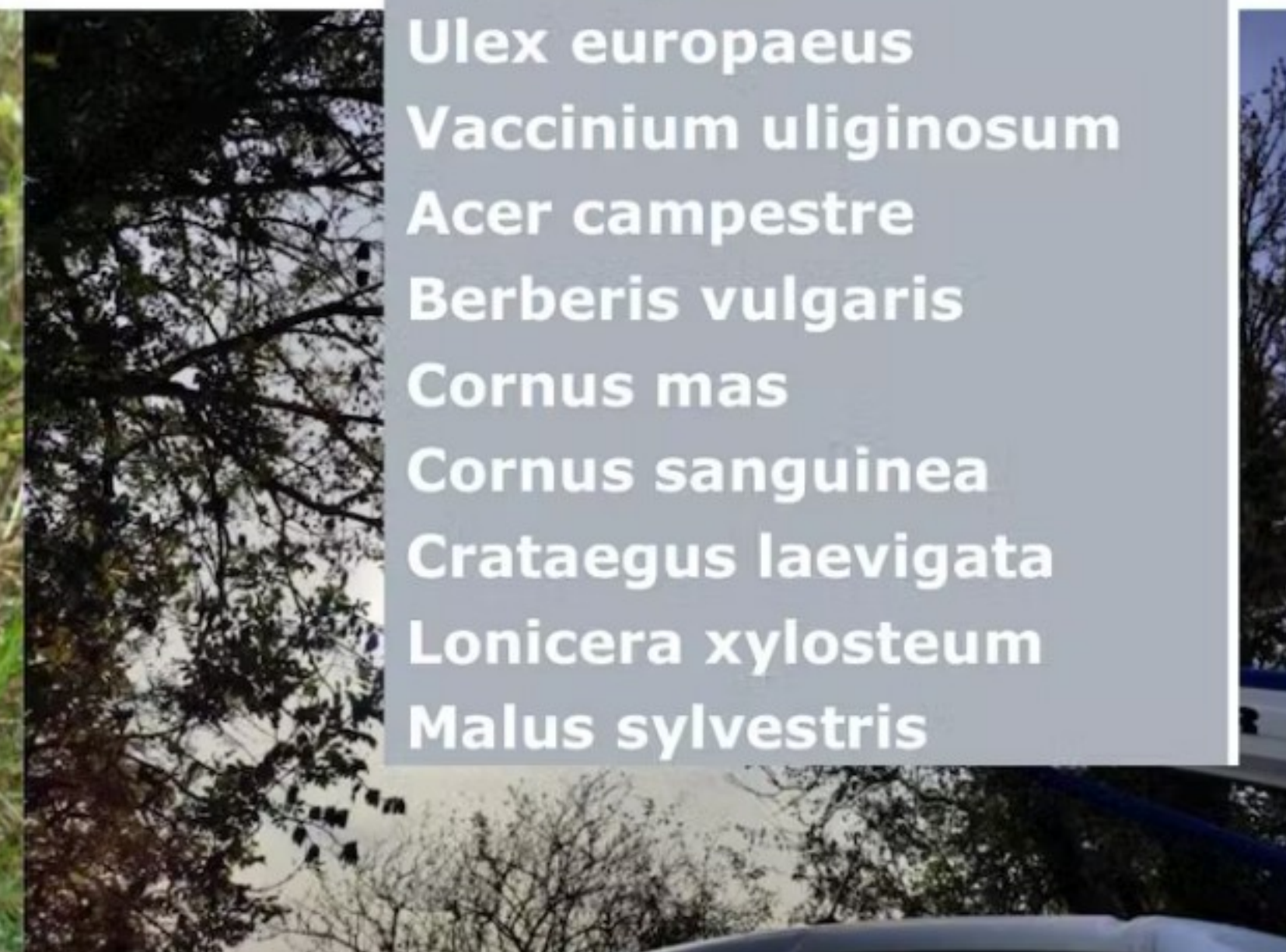

Zadencollecties als back-up

- Back-up materiaal voor genenbank Roggebotzand en *in situ* bronpopulaties
- Voor lange termijn bewaring, herstel & herintroductie
- Ca. 21 soorten

Soort

Andromeda polifolia
Fraxinus excelsior
Ulmus glabra
Arctostaphylos uva-ursi
Daphne mezereum
Erica cinerea
Genista anglica
Genista germanica
Genista pilosa
Genista tinctoria
Juniperus communis
Myrica gale
Ulex europaeus
Vaccinium uliginosum
Acer campestre
Berberis vulgaris
Cornus mas
Cornus sanguinea
Crataegus laevigata
Lonicera xylosteum
Malus sylvestris

Ondersteuning *in situ* genenbewaring

- Implementeren Europese criteria voor *in situ* behoud
- Uitbreiden van **genenbewaringsgebieden** voor de belangrijkste boom- en struiksoorten
 - Waar liggen de 'parels'?
 - Geografische spreiding van units
- Advies bij beheer van deze populaties (behoud genetische diversiteit, naast natuurbehoud, houtkap etc.)

Europese strategie voor genenbewaring bomen

EUROPEAN FOREST GENETIC
RESOURCES PROGRAMME

HOME

ABOUT US ▾

FOREST GENETIC RESOURCES ▾

SPECIES

NEWS

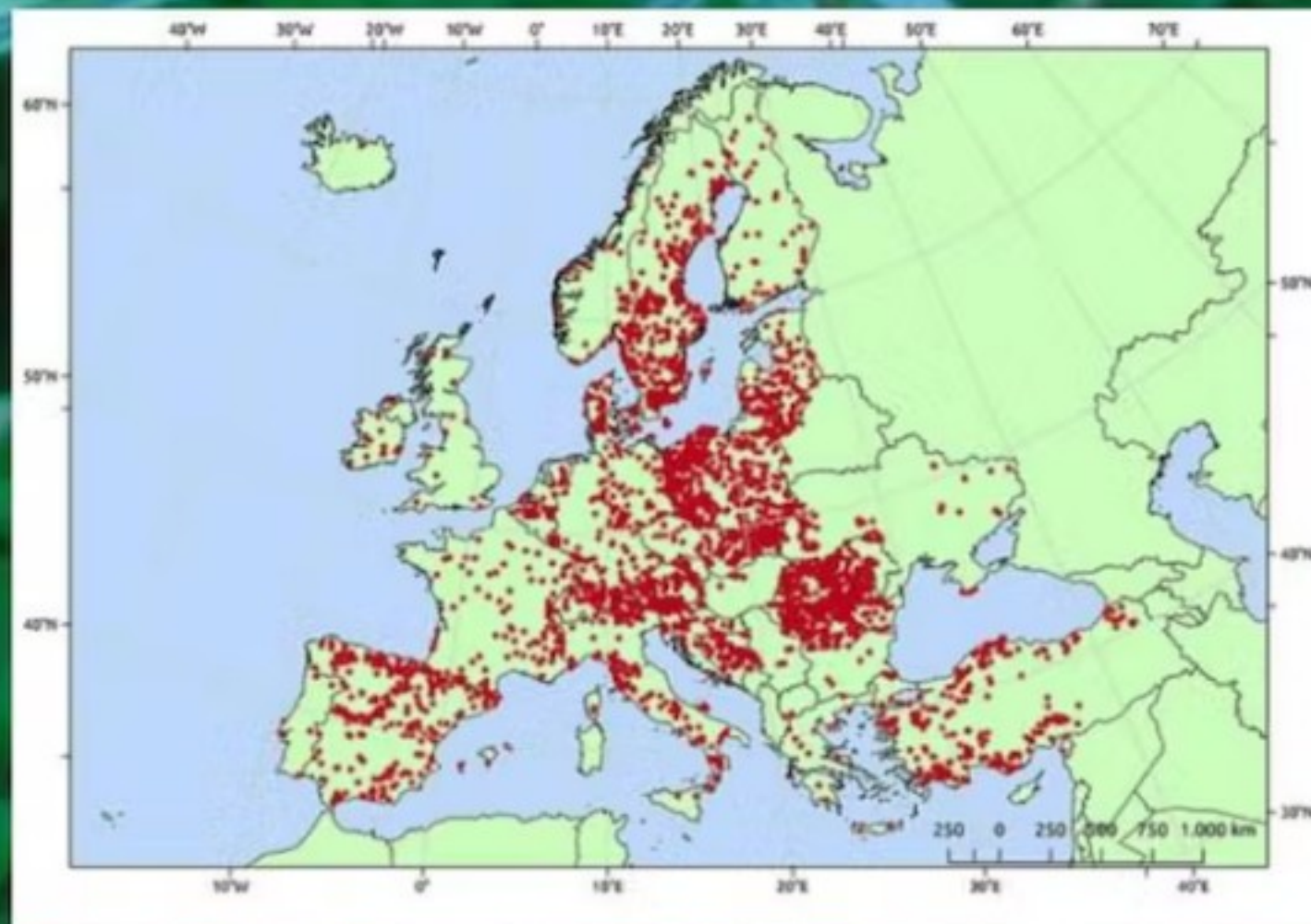
European Information System on Forest Genetic Resources

DATA

MAPS

SEARCH

UPLOAD

Species don't know borders

READ MORE

Uitbreiden van 'genenbewaringsgebieden'

- 'Een bosopstand of gebied met autochtone populaties, dat is aangewezen voor het behoud van genetische diversiteit'
- Momenteel 30 gebieden voor 24 soorten aangewezen

Genenbewaringsgebieden in Nederland en doelloorten (EUFGIS 2022).

Stimuleren van gebruik van genetische diversiteit voor bos & landschap

- Kennisuitwisseling, samenwerking met diverse terrein beherende organisaties.

■ www.mentimeter.com code: 2621 8280

Behoud van genetische diversiteit verdient aandacht!

Aanbevelingen in rapport 'Planten voor de toekomst' o.a.:

'zorg voor robuust stelsel van zaad- en genenbronnen, waaronder bescherming van in situ autochtone populaties'

- Ontsluiting inventarisatiegegevens en nieuwe inventarisaties
- Werk aan beheer & herstel van bronlocaties
- Overweeg aparte beschermde status
- Wijs *in situ* locaties aan als genenbewaringsgebied in het Europese systeem voor genenbehoud van bomen

Bos voor de toekomst

Uitwerking ambities en doelen landelijke Bossenstrategie en beleidsagenda 2030

Dit is een uitgave van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en de gezamenlijke provincies

Planten voor de toekomst

Advies over de bescherming van autochtone genenbronnen en de beschikbaarheid van plantmateriaal voor bos en landschap

Welke acties zijn volgens u nodig om in situ behoud van genetische diversiteit van bomen en struiken te verbeteren?

Bosverjonging

Hoe krijgen we natuurlijke verjonging van de grond?

effectief wildbeheer
beheer wilde zwijnen
vraat voorkomen
lynx hunting
wildbeheer
effectgericht wildbeheer
rewilding strategy
rasteren of roosteren
onder scherm
chickens
waterstand
isoleren
planten
exclosures
pigs
raster
wilde kat
wolf

Behoud door gebruik

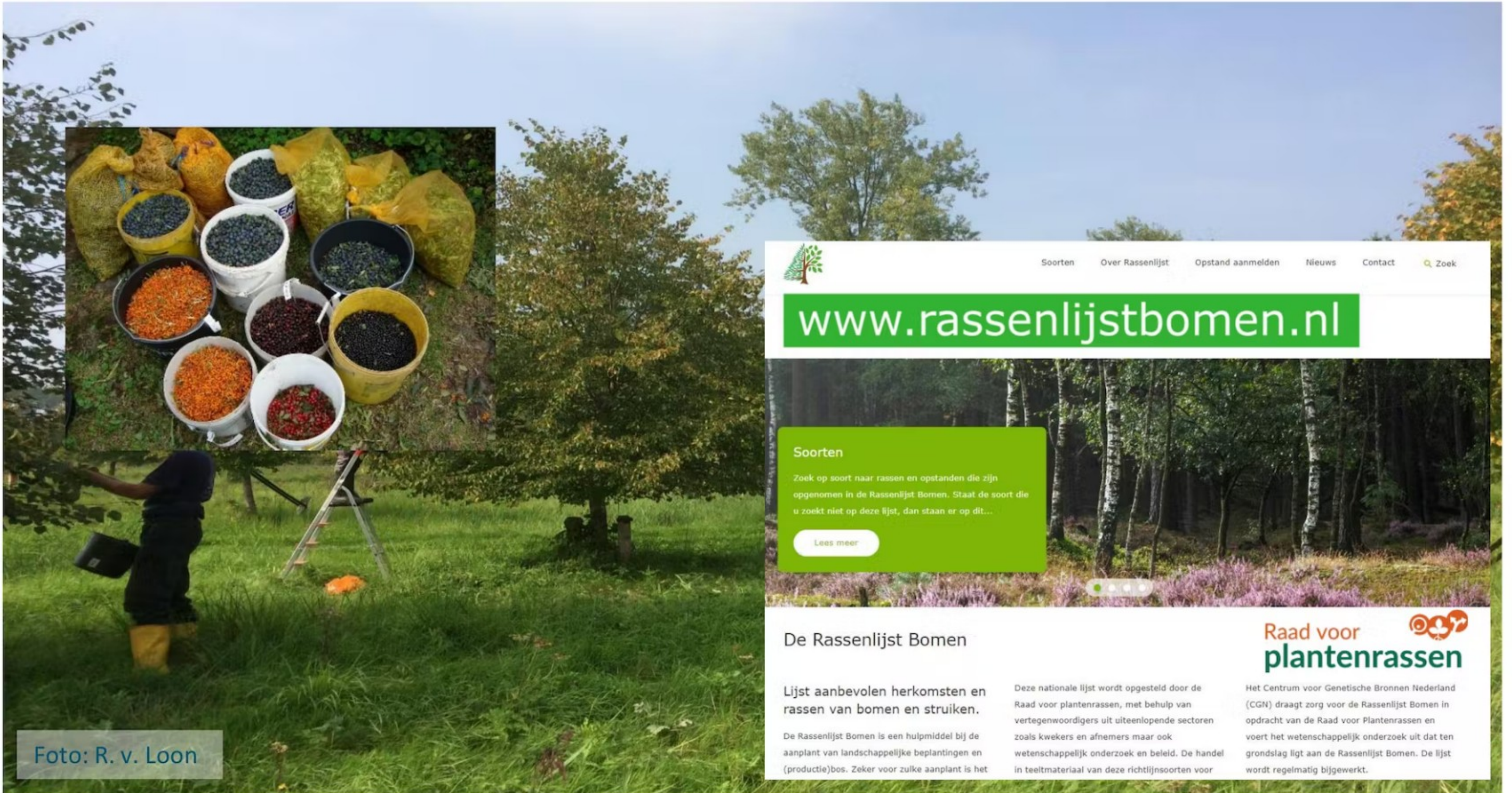
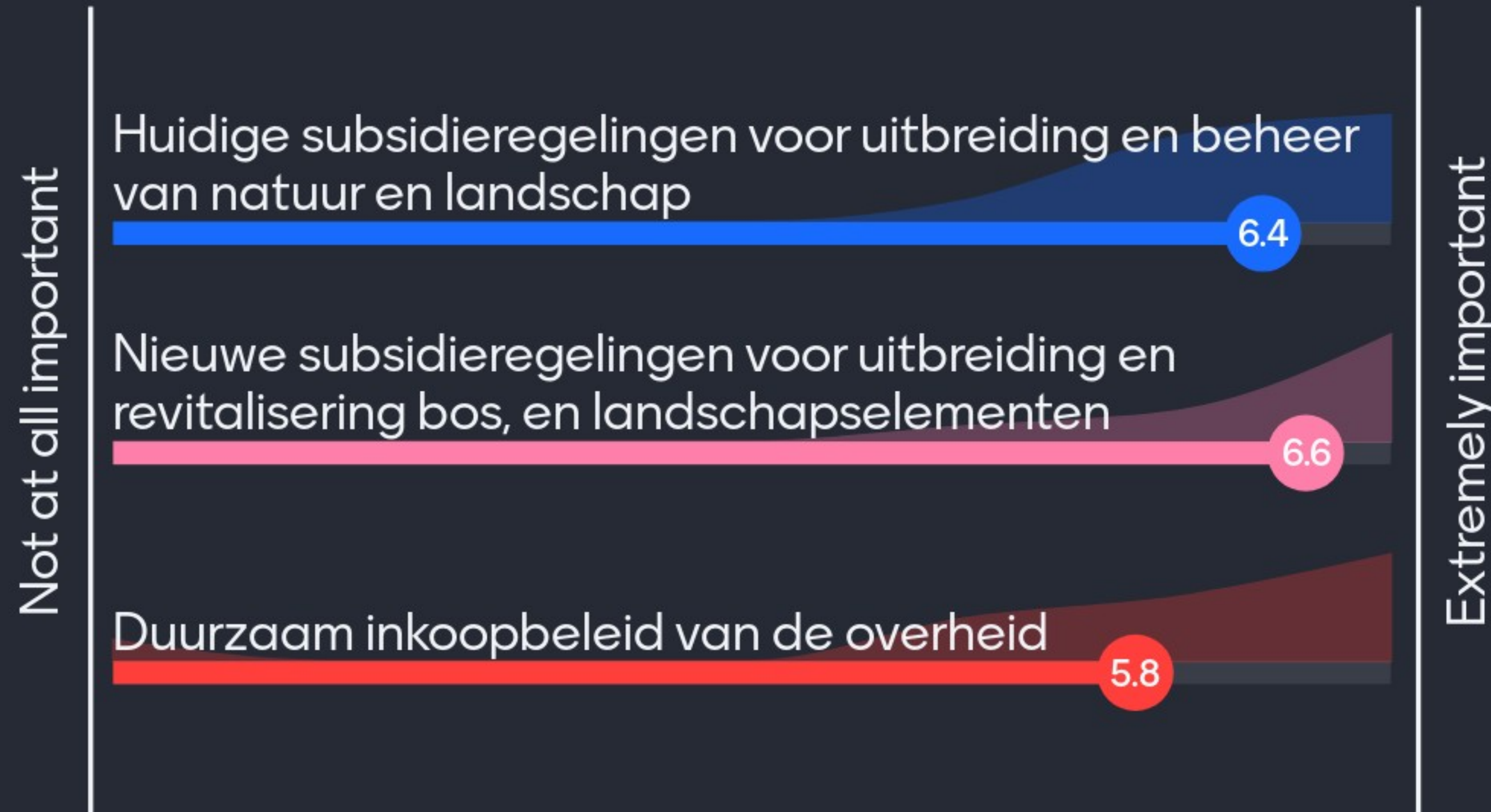

Foto: R. v. Loon

Hoe kunnen Staatsbosbeheer en CGN het beste het gebruik van genenbankmateriaal promoten?

via groene schoolpleinen
rassenlijst verplichten
voorlichting afnemers voorlichting
provincies voorzien digitale leeromgeving
continue beschikbaarheid gemeentes voorzien
doelgericht in situ beschikbaar maken
uitleg balang goede afspraken met teler
samenwerken met gemeentes
prioriteren vh gebruik vermeederen
afzet kwekers garanderen
voorlichting overheden marktwerking eruit

Hoe zorgen we voor een stevigere positie van de Nederlandse Rassenlijst Bomen?

Nieuwe 'klimaatlimme' boomsoorten

Zijn nieuwe 'klimaatlimme' boomsoorten een bedreiging voor het behoud van onze inheemse genetische bronnen?

Mentimeter

Zijn er aanvullende taken of onderwerpen waar CGN -
Boom zich op zou moeten richten?

